HEINÄKUUN 2018 TALOUSKATSAUS

Suhdanne jatkunut vahvana

13.7.2018 – Suomen talous

Suomen talouden suhdannetilanne on säilynyt vahvana kuluvan vuoden aikana. Kasvu on jatkunut vuoden toisella neljänneksellä. Työllisyys on kehittynyt toistaiseksi hyvin, mutta ammattitaitoisen työvoiman saanti on nousemassa kasvun esteeksi.

Tässä artikkelissa käsitellään Suomen kokonaistalouden kehitystä tuoreimpien tunnuslukujen valossa.

Kuvio 1.

Suomen talouden tunnuslukuja

INFLAATIO	TYÖTTÖMYYSASTE	TYÖLLISET
1,2 % ↑ (6/2018)	7,6 % ↓ (5/2018)	1,1 % ↑ (5/2018, muutos edel.)

TUOTANNON SUHDANNEKUVAAJA	KULUTTAJIEN LUOTTAMUS	SUURTEN YRITYSTEN LIIKEVAIHTOENNAKKO
0,2 % ↑ (5/2018, trendi, muutos edel.)	23 ↓ (6/2018, pitkän aikavälin keskiarvo 12,5)	1,0 % ↑ (5/2018, muutos edel.)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli ja Suomen Pankki.

Kasvu jatkunut toiselle vuosi neljänneksellä

Vuoden 2018 ensimmäisellä vuosineljänneksellä bruttokansantuotteen määrä kasvoi tämänhetkisten tietojen mukaan 1,2 % suhteessa edelliseen vuosineljännekseen. Tuotannon kasvu oli voimakasta erityisesti teollisuudessa, mutta kasvua oli kaikilla toimialoilla. Kysyntäerittäin tarkasteltuna kasvu ensimmäisellä vuosineljänneksellä oli laaja-alaista, mutta erityisesti yksityisten investointien kasvu oli voimakasta.

Vuoden toisella neljänneksellä kokonaistuotannon kasvu on jatkunut vahvana huhtikuulta ja toukokuulta julkaistun indikaattorimateriaalin perusteella (kuvio 1). Kasvu on jatkunut laaja-alaisesti, sillä kasvua on ollut kaikilla toimialoilla. Toisella vuosineljänneksellä kasvu on jatkunut vahvana erityisesti palveluissa, kaupanalalla ja rakentamisessa[1]. Tuotannon suhdannekuvaajan trendin perusteella kokonaistuotanto oli toukokuussa 0,8 % korkeammalla tasolla kuin ensimmäisen vuosineljänneksen aikana keskimäärin.

Kuvio 1

Lyhyen aikavälin ennustemallit ennakoivat vahvaan kasvun jatkuvan toiselle vuosineljännekselle, keskimäärin 0,9 % kasvuvauhtia. Erityisesti voimakasta kasvua toiselle vuosineljännekselle ennakoivat toukokuun vahvat työmarkkinatilastot.

Taulukko. Nowcasting-mallien ennusteet

1. Rakentamisen suhdannenäkymiä on käsitelty tarkemmin Euro ja talous -artikkelissa ”Asuntorakentamisen kasvu vauhdikasta”.

BKT:n kasvu neljännesvuosittain	2018 1. neljännes	2018 2. neljännes	2018 3. neljännes
BVAR		0,9 %	0,7 %
Siltamallit		0,7 %	0,7 %
Faktorimalli		1,1 %	1, 0 %
Tilasto	1,2 %		

Luottamus lakipisteessä?

Niin kuluttajien kuin yritysten luottamus on ollut ennätyslukemissa jo reilun vuoden ajan. Kesäkuun julkistusten perusteella luottamus on edelleen korkealla, mutta luottamus on hieman heikentynyt kuluvan vuoden aikana.

Palvelualoilla luottamus on laskenut hieman viimeisten kuukausien aikana. Teollisuuden, kaupan ja rakentamisen toimialoilla luottamus on säilynyt vakaampana kevään ajan (kuvio 2). Kuluttajien luottamus on säilynyt korkealla, mutta luottamus Suomen talouden kehitykseen laski viimeisimmässä, kesäkuun mittauksessa.

Pieni lasku luottamusindikaattoreissa on toistaiseksi tulkittavissa talouden korkeasuhdanteen kuuluvaksi ilmiöksi näkymien heikkenemisen sijaan. Kun talouden tila on jo parantunut voimakkaasti, näkemykset talouden tilan paranemisesta edelleen vaimenevat, mikä laskee luottamusindikaattoreita.

Kuvio 2

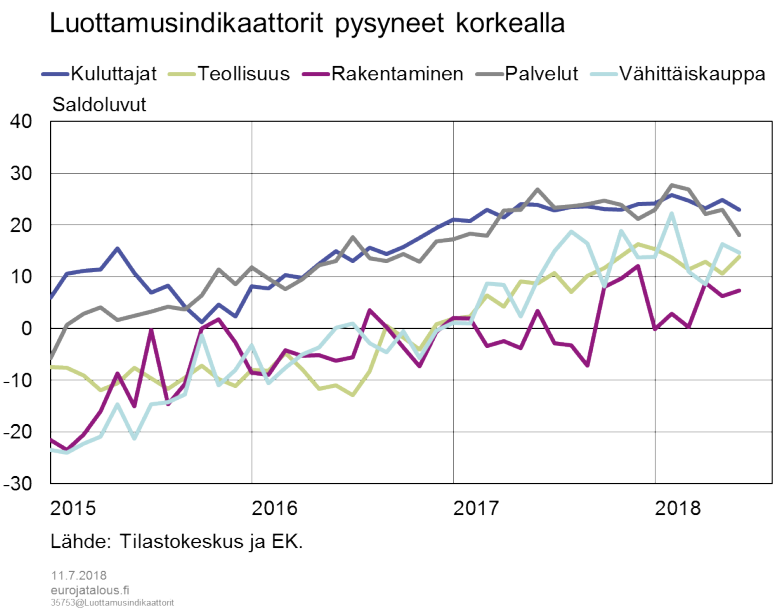

Työllisyys kehittynyt hyvin, rekrytointiongelmat lisääntyneet

Yritykset ovat raportoineet rekrytointivaikeuksista enenemissä määrin. Kuitenkin

työllisyyden toteutunut kehitys on ollut vahvaa ja myös työttömyysaste on laskenut kevään ajan (kuvio 3). Voimakkain työllisyyden kasvu ajoittui vuoden 2017 lopulle. Alkuvuoden julkistukset näyttivät työllisyyden kasvun tasaantuneen, mutta toukokuun tilastojen valussa työllisyyden kasvu on säilynyt vahvana. Työllisyysasteen trendi oli toukokuussa 71,4 %. Työttömyysaste on laskenut kevään aikana noin puoli prosenttiyksikköä ja työttömyysasteen trendi oli toukokuussa 7,6 %.

Kuvio 3

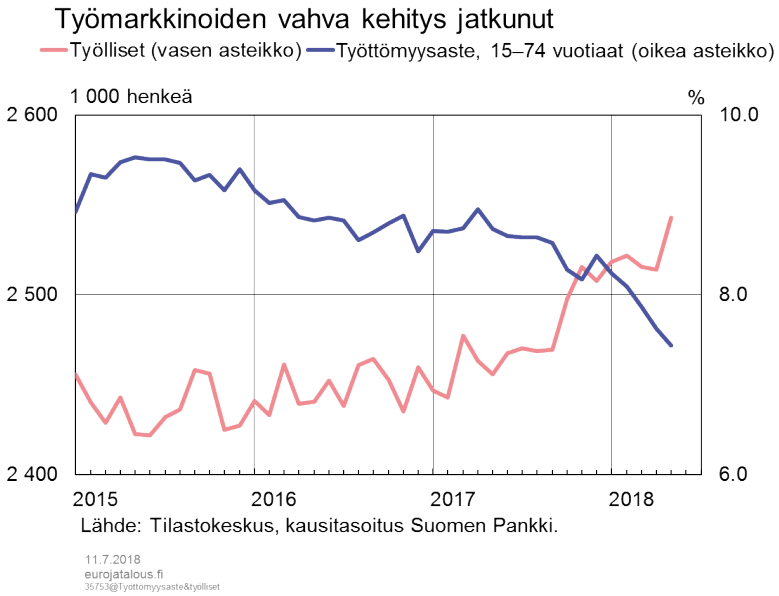

Elinkeinoelämän keskusliiton toukokuun suhdannebarometrin mukaan lähes 30 % yrityksistä katsoo ammattitaitoisen työvoiman olevan este kasvulle. Kysynnän puute kasvun esteenä on vaihtunut hyvin nopeassa ajassa pulaan ammattitaitoisesta työvoimasta (kuvio 4). Voimakkainta työvoimapula on rakennusalalla, jossa 43 % yrityksistä ilmoitti ammattityövoiman puutteen kasvun esteeksi. Palvelualoilla tämä koski 31 % yrityksistä ja teollisuudessa 17 %.

Teollisuuden kapasiteetin käyttöasteet ovat olleet korkealla tasolla viime vuoden lopusta lähtien. Kesäkuussa 88 % yrityksistä ilmoitti kaiken tuotantokapasiteetin olevan käytössä, ja mittaustulos on lähellä edellistä vuoden 2007 huipputaso. Korkealla pysyttelevä kapasiteetin käyttöaste ja lisääntyneet rekrytointivaikeudet kertovat, että talouden tuotannollisissa resursseissa on vain vähän vapaata kapasiteettia.

Kuvio 4

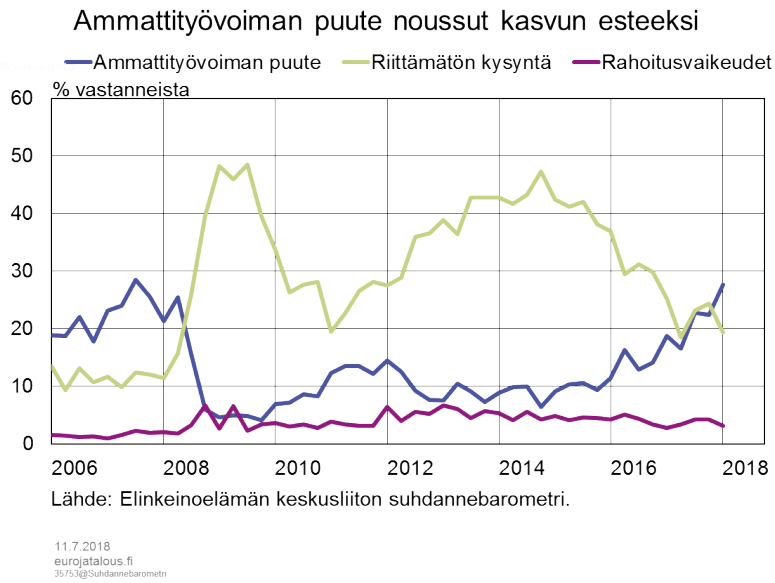

Inflaatio pysynyt hitaana Suomessa

Kuluttajahinnat kallistuivat kesäkuussa 1,2 % vuodentakaiseen verrattuna. Hyödykeveromuutosten suora vaikutus oli 0,4 %. Energiahintoja sisältämättömän ja kiintein veroin mitatun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli ainoastaan 0,5 %.

Inflaatio Suomessa on tällä hetkellä selvästi euroaluetta hitaampaa. Toukokuussa euroalueen inflaatio oli 1,9 % ja energiahintoja sisältämättömän ja kiintein veroin mitatun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli 1,3 %. Eurostatin ennakkotietojen mukaan inflaation odotetaan kesäkuussa olevan euroalueella 2,0 %.

Kuvio 5

Tuottajahinnat ovat nousseet kuluttajahintoja nopeammin (kuvio 5). Kotimaahan myytyjen teollisuustuotteiden tuottajahintainflaatio oli 3,2 % toukokuussa. Palvelujen tuottajahintainflaatio on ollut lähellä kahta prosenttia viimeisen vuoden ajan. Palveluiden kuluttajahintainflaatio sen sijaan on ollut lähellä yhtä prosenttia viimeisen vuoden ajan. Eroa palveluiden tuottajahintojen ja kuluttajahintojen välillä osaltaan selittää se, että tietyissä erissä kuten juna- ja linja-autoliikenteessä kuluttajahintojen lasku on ollut tuottajahintojen laskua voimakkaampaa. Palveluiden kuluttajahintaindeksiä on myös tämän vuoden puolella laskenut päiväkotimaksujen aleneminen, mikä ei taas näy tuottajahinnoissa.

Toisin kuin kuluttajahintainflaatio, tuottajahintojen nousu on ollut Suomessa yhdenmukaisempaa muun euroalueen kanssa. Tuottajahintojen nousun perusteella hintapaineet ovat kasvaneet, mikä tukee kuluttajahintojen nousua jatkossa.

Kulutusluottojen kasvu jatkunut

Suomalaisten rahoituslaitosten Suomeen myöntämien kulutusluottojen kanta toukokuussa oli 4 % korkeampi kuin vuotta aiemmin ja vuosikasvu vastaa viimevuosien keskimääräistä kasvua. Erityisesti kasvua on ollut vakuudettomissa kulutusluotoissa, 9 %, kun taas luotollisten tilien ja korttien kanta on kasvanut hitaammin, 1,5 prosentin vuosikasvu toukokuussa. Ulkomaisten toimijoiden Suomeen myöntämät kulutusluotot ovat lisääntyneet, mutta eivät näy tilastoissa, joten kulutusluottojen todellinen kasvuvauhti on hieman korkeampi.

Uusia asuntolainoja nostettiin toukokuussa 1,8 miljardia ja asuntolainakanta oli 2,2 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Osa uudistuotannosta myydään sisältäen talonyhtiön velkaa ja ilman tontin omistusta, mitkä vaimentavat kotitalouksien asuntolainakannan kasvua. Asuntoyhteisöjen lainojen vuosikasvu toukokuussa oli selkeästi nopeampaa, 10 %. Kotitalouksien asuntolainat ja asuntoyhteisöjen lainat yhteensä kasvoivat 3,9 %.

Yritysluottojen kasvu on vaimentunut viimeisen vuoden aikana ja toukokuussa yritysluottojen vuosikasvu oli 1,1 %.

Viimeisimmät tilastojulkistukset tukevat käsitystä talouden korkeasuhdanteesta

Talouskasvu Suomessa on ollut poikkeuksellisen ripeää viimevuosina. Bruttokansantuote on kasvanut yhtäjaksoisesti kymmenen vuosineljännestä. Osittain voimakasta kasvua selittää se, että kokonaistuotannon taso on ollut vasta palautumassa pitkää taantumaa edeltävälle tasolle. Mikäli kokonaistuotanto toisella vuosineljänneksellä kasvaa vähintään 0,2 % ja Tilastokeskuksen arvio ensimmäisen neljänneksen tuotannon tasosta ei tarkennu pienemmäksi, kausitasoitettu ja työpäiväkorjattu kokonaistuotannon taso kuluvan vuoden toisella neljänneksellä on ensimmäistä kertaa suurempi kuin edellinen ennätystaso vuoden 2007 toisella vuosineljänneksellä.

Suomen Pankin kesäkuun ennusteessa kuluvan vuoden kokonaistuotannon kasvuksi ennakoitiin 2,9 %. Lähes kolmen prosentin vuosi kasvu on saavutettavissa, sillä viimeisimmän julkaistun tilastomateriaalin perusteella kasvu on jatkunut vahvana vuoden toisella neljänneksellä. Kohonneet tuottajahinnat, lisääntyneet rekrytointivaikeudet ja korkealla pysyttelevä teollisuuden kapasiteetin käyttöaste tukevat Suomen Pankin kesäkuun ennusteen näkemystä, että kokonaistuotannon taso on saavuttanut potentiaalisen tuotannon tason ja talous on korkeasuhdanteessa.

Avainsanat

kuluttajien luottamus, talouskasvu, työllisyys, inflaatio